

Iskrati se sprejemajo in velja risopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Narodno prejemna opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Brez upanja!

Kakor hudodelnik v ječi zdihuje slovenski narod v sponah svojih sovražnikov; preprčan je, da muke, ki jih zdaj trpi, še ne zadostujejo sovražniku, ampak da mu ta streže celo po življenji in da se ima vsak dan smrtne sodbe nadejati. Človeško srce ima usmiljenje s hudodelnikom, ki je svojo nesrečo zakrivil sam, kako ne bi milovalo naroda, ki ni ni ničesar zakrivil, pa se po nedolžnem trpinči, po nedolžnem obsoja na smrt! Kdo hoče naštetiti in popisati vse muke, vse zaničevanje, vso škodo, ki jo trpi ubogi slovenski trpinca na Koroškem, kjer se slovenski živeli barbarsko strahuje, kjer je zločin, biti Slovenec, posebno ako svojo narodnost in svoj jezik brani izobraženec, o katerem se vé, da je nemškega jezika zmožen! Nježna deca se strahuje že v prvi mladosti, ter zagrozuje se jej, da se mora brž, brž naučiti nemščine! Ubija se jej že v prvem razredu ljudske šole nemščina v glavo, da se siloma odtuji svoji krvi, svoji materi Sloveniji, da jame sovražiti ali pa zaničevati, in to je še huje, svoje slovenske rojake. Kako ne bi plakal slovenski dub nad takimi prizori! Kako se godi drugim Slovincem? Ravno kar je izreklo najviše sodišče pod Stremayrom, da je slovenski jezik „vogelfrei“ pri sodnijah, da nema nobene veljave, in da sme vsak sodnik slovensko ulogo odbiti in jo smatrati kot ničevol! Po vseh šolah se mladina slovenska trpinči z nemščino, siloma se jej ubija v glavo tuj jezik, tuji nazori, uliva častenje nemških „klasikov“, preziranje in zaničevanje vsega slovenskega. Učni jezik v srednjih šolah je in ostane nemški, da bi se, če mogoče, mla-

dina odtujila domačemu jeziku, da bi ne bila zmožna, v svojem maternem jeziku misliti in pisati, da bi tako postala podpirateljica germanizacije. Na Štajerskem strahuje Slovenca Nemeč in nemškutar, na Primorskem Lah in lahon. Kdo zamore reči, da je prijatelj tega ubozega, od celega sveta zapuščenega naroda slovenskega, pa ne bi občutil v notrajnosti svojega srca skelečo bolest nad toliko bedo in nezasluzeno nesrečo svojega plemena!

In toliko huje so naše domoljubne bolečine, ker se od nobene strani ne prikaže nobena kapljica hladilnega upanja. Pač smo trpeli pod Auerspergi, pa ne toliko, ko zdaj; kajti tačas smo imeli vsaj še upanje, da bo vse bolje, kedar pride druga bolj pravična vlada; prišla je druga, kakor pravijo „bolj pravična vlada“, pa namesto da bi nam od lakote trepetajočim dala kruha, ponuja nam kamenja, namesto da bi kaj dala, nam jemlje še to, kar so nam celo sovražniki še pustili! Prepričanje, da celo od takozvane „nepristranske in pravične“ vlade nemamo ničesar pričakovati, to nas je privedlo na vrhunec obupnosti. S kolikim veseljem smo pozdravili to vlado! in zdaj se moramo od nje odvrniti — brez vsacega upanja! Kako smo se veselili naših zmag pri volitvah! — in zdaj tudi ti naši izvoljeni poslanci nemajo za nas nobene tolažilne besede, pusté nas brez vsacega upanja! *) Oni podpirajo to vlado in se veselé njenih zmag; v zahvalo za to podporo pa nas ta vlada toliko huje pritiskati pusti po svojih Waserjih,

*) To pisavši nismo imeli še v rokah današnjega dopisa iz Dunaja, na ktere ga opozorujemo Op. vredn.

Depretisih, Čubrih in Grčarjih, Simih in Pirkerjih, Linhartih in Gariboldih!

Govori se mnogo in mnogo pričakuje od slovanskih bratov, pa ti imajo s svojimi zadevami dosti opraviti in pusté nas brez upanja.

Pričakovali smo tudi pomoči iz našega naroda samega, mislili smo, da tolika mera krivic bo vendar enkrat zatrla hlapčevski značaj iz nas, ter nas primorala, bolj krepko braniti svojo čast in svojo korist. Pričakovali smo stoternega klica iz vseh krajev Slovenije zoper najnovejšo po Stremayru nam storjeno krivico; pa nič od tega se ne sliši; pač pa svet izvé, da so modri Sežanci in Bovčani izvolili barona Depretisa, sovražnika naših idej in našega jezika, za svojega častnega občana! Huda je borba s stoterno močnejšim sovražnikom, pa rane ki nam jih seka ta boj, niso tako hude in skeleče, kakor rane, ki nam jih sekajo lastni neznačajneži, odpadniki in klečplazi! Tudi v pogledu na lastno odločnost in značajnost ostanemo toraj — brez upanja!

Grozni napis nad peklenskimi vrati „laeciate ogni speranza — odrecite se vsacemu upanju!“ ta napis je menda pisan tudi za nas Slovence!

Ravno sedaj vriskajo Rumunci po ulicah svojega glavnega mesta Bukreša, ker so dobili svojega kralja, ker so povzdignili čast svoje svobodne, samostojne države, kjer ni nemških šolmostrov, ne nemških uradnikov in bričev. O srečni Rumunci!

Veselé se svoje svobode tudi Bolgari, ki so še le pred kratkim zdihovali pod turškim jarmom, zdaj pa živé pod lastnim vladarjem in po lastnih postavah, se izobražujejo v last-

Napadi na vladajoče osebe.

Grozni napad na ruskega cesarja Aleksandra II. daje nam povod, da naštejemo vse napade na vladajoče osebe od početka 19. stoletja do danes:

1800, 24. grudna. Napad na francoskega cesarja Napoleona I.

1801, 11. sušca so zadavili ruskega cesarja Pavla II.

1804, svečana. Zarota Cadoudalova zoper Napoleona I.

1809, 13. vinotoka. Študent Miroslav Stabs napade francoskega cesarja Napoleona I.

1832, 9. kimovca. Upokojeni stotnik Rein-del napado Ferdinanda V., kralja ogerskega, poznešega cesarja Ferdinanda I.

1835, 28. julija. Fieschi napade francoskega kralja Vekoslava Filipa.

1836, 25. rožnika. Vojak Alibaud napade kralja Vekoslava Filipa.

1840, 10. julija. Natakari Oxford napade kraljico Viktorijo angleško.

1840, 15. vinotoka. Delavec Darnés napade kralja Vekoslava Filipa.

1842, 20. maja. Tesar Francis napade kraljico Viktorijo angleško.

1844, 26. julija. Župan Fischech napade pruskega kralja Miroslava Viljema IV.

1846, 16. aprila. Gozdar Lecomte napade kralja Vekoslava Filipa.

1846, 29. julija. Henri napade francoskega kralja Vekoslava Filipa.

1848. Napad na vojvodo modenskega.

1848, rožnika. Napad na princa — naslednika, sedajnega cesarja Viljema pruskega.

1849, 12. julija. Napad na princa Viljema v Ingelsheimu.

1850, 22. maja. Sefeloge napade v Wetzlaru Miroslava Viljema IV.

1852, 2. svečana. Martin Marinos napade in rani v cerkvi v Atohi kraljico Izabelo špansko.

1852. Nek bivši častnik napade kraljico Viktorijo angleško.

1852. Napad na Napoleona III. v Marsilji.

1853, 18. svečana. Madjar Libenyi napade cesarja Franc Jožefa na Dunaji.

1853. Napad na piemonteškega kralja Viktor Emanuela.

1853, 5. julija. Napad na Napoleona III. pred opero v Parizu.

1853, 27. sušca se napade in umori Karol III, vojvoda Parmanski.

1855, 28. aprila. Pianori strelja na Napoleona III.

1855, 8. kimovca. Bellameres napade Napoleona III.

1856, 28. maja. Fuentes napade kraljico Izabelo špansko.

1856, 8. grudna. Vojak Agesilas Milano zabode in rani kralja Ferdinanda napolitanskega.

1857. Zve se zarota treh Lahov zoper Napoleona III.

1858, 8. prosinca. Orsini napade Napoleona III.

1861, 14. julija. Študent Becker strelja na pruskega kralja.

1862. Študent Brusios strelja na kralja Otona I. grškega.

1862. Trije Lahi se v Parizu primejo zavolj zarote zoper Napoleona III.

1863, 24. grudna. Napad na Napoleona III.

nem jeziku in so gospodarji svoje lastne zemlje. O srečni Bolgari!

O srečni Srbi, srečni Madjari, srečni Hrvatje, srečni tudi Poljaki, ki uživata ravnopravnost vsaj v Galiciji, srečni celo Čehi, ker se vlada na vaše želje vsaj nekoliko ozira, — pa stokrat nesrečni od vseh zavrženi in zapuščeni smo le mi Slovenci, narod — brez vsacega upanja!

O Petrogradu.

Pod naslovom: „Kaj nam govori prelita kri carja Aleksandra“ piše Petrograjsk časnik:

„Nikar se ne motimo in govorimo resnico v sedanjem resnobnem času. Groznega zlodejstva niso zakrivali samo oni morilci in njihovi tovarši; vsi, vsi, vsak je več ali manj pripomogel k takim razmeram, ki so omogočile tako grozodejstvo. Iz naša srede, iz našega občestva, iz naših šol so se vzrodili hudodelci, ki so žalostili zadnja leta umerlega, sedaj ga umorili in osramotili zgodovino Rusko z neizbrisljivim madežem. Hudobni njihovi naklepi zoreli so leta in leta, podpisani od občinstva, ne vedoma, tudi ne iz hudobnosti, pač pa iz lahkomišljenosti, iz strahu nazivanemu biti smešno in nazadnjaško. Občinstvo si je mislilo najti v dobredelnih reformah kašipota, ki naj bi je popeljal v kraljestvo napredka, civilizacije; ki naj bi odstranil, kar se je bilo postaralo. Sledilo mu je, ali grozno se je zmotilo. S starimi naredbami zgubilo je tudi to, ker se nikoli ne stara, vero in pravost, strah Božji in pokorščino. Mladina je le prerado in prevzeto poslušala svobodomiselnih govore in se vdala novošegnim nazorom. Politikovanje in kritikovanje prišlo je v navado: v palači kot v borni kmetski koči pretresovali so se naj višji ukazi tudi pričo otrok, ki so se tako učili ustavljati se oblasti, „ki je od Boga“! Kako to, kaj jih ne uče učitelji veronauka, da je oblast od zgoraj? To je pač res. Ali doma se ni spoštoval niti Bog, niti oblast, ki je od njega. Kako pa se moremo potem čuditi, če mladiči raje hodijo po stopinjah svojih staršev in vzgojiteljev, kakor da se ravna po „ostarelih“ naukih verskih učiteljev? In morebiti se verski učitelji še celo zasmehujejo, morebiti tudi drugi učitelji? Ali ni mladičem dovoljeno

prosto pa zasmehljivo govoriti o svojih vzgojiteljih, se li nismo temu že privadili? Pa ne motimo se. Ne spadamo li tudi mi k oblasti, katero kritikovati se je mladina naučila, mi starši in vzgojitelji? Ni li oblast tudi cerkev in njene zapovedi, ni li naj višja oblast Bog, kterega ne morejo odstraniti, čigar vsemogočnega prestola ne morejo razdijati z Orzinijevimi bombami? Trditi smem in moram: dokler bo krščanstvo imelo tako malo vpliva v šoli, kot v zadnjem desetletju, ne bomo spravili mladino na boljša pota. Blagodejni upliv krščanstva v odgojo nas vendar tako jasno uči že zgodovina. Komu imamo zahvaliti civilizacijo? Mar ne krščanstvu? In glejte njeni žlahni sadovi se nam spreminjajo po zasramovanju istega krščanstva v strup in žolč. Krščanstvo nas je izvleklo iz tmine nevednosti in pripeljalo k lepšemu, rednejšemu pa tudi trdnjšemu družbinskemu življenju, v kar so naši prednamci naperjali vse svoje moči. Zakaj smo zapustili od njih pričeto delo? Morebiti iz strahu? boječi se, da ne bi krščanstvo zadržavalo napredka? O kaj še! Kje nas uči sveto pismo, da naj ljudje tavajo v nevednosti in zaslepljenosti? Spoznajmo raje odkritosrčno, spoznajmo, da smo Božjo postavo zavrgli, ker je bila nasproti našim nameram, našim slastem, našim poželjivostim. Če nas Božja postava uči: „Ne ubijaj“, ne dela krščanstvo izjeme; tedaj je tudi prepovedan, „političen uboj“. „Spoštuj očeta in mater“ se tudi vse drugače glasi kot starše in učitelje sramotiti in grditi. Ako ima pa naša civilizacija takov napredek za vzor, napredek, ki nam od dne do dne jasneje pred oči stopa, no potem radi pripoznamo, da je krščanstvo sovražno „napredku“. Ko je krščanstvo zgubilo svojo veljavo, ko so njegovi nauki nehali biti Božji nauki, je lahko vsakdo Božjo postavo zavrgel kot človeško iznajdbo.

In tako se je učila naša mladina stopati najprvo čez ojnice Božjih zakonov, kmalo je jela zametovati vse brez razločka. Tako pa je prišlo, da se je vgnjezdil v našem občestvu, šoli in družini nekov svobodomiseln, razuzdan duh, ki je poplaval mesta in sela in se jel razodevati zlasti v agitacijah in dejanjih socialistov.

O da bi dobro razumeli in v sercu ob-

držali glasove, ktere nam govori prelita kri umorjenega carja. O da bi s studom zapustili krivico in hudobnost in se učili iz grozodejstva 13. sušca, da moramo tam pričeti reformovati, kjer se nam edino obeta uspeh: v srcih naše mladine, v družini, odgojilnicah in šolah. Le tako se ni zastoj prelila draga kri carjeva, le tako nam bo prebridka smert carjeva prinesla, kar nam je preblagi ranjki obetal vse svoje življenje: red, mir in pokoj.

Resnično pomenljivi glasovi, vredni tudi našega premisleka!

Politični pregled.

V Ljubljani 30. marca.

Avstrijske dežele.

Za gotovo se pripoveduje, da postane nadškof dunajski **dr. Ganglbauer**, opat benediktincev. Ker so benediktinci na glasu kot liberalci, toraj judovskim listom priljubljeni, bati se je, da ne bi tudi novi nadškof Ganglbauer stopil v stopinje Helfferstorferjev in enakih liberalnih duhovnih dostojanstvenikov. To je zakrivil škof Gruša, ker ni hotel prevzeti nadškofovske stolice, akoravno so ga vsi želeli in prosili.

Vlada je bojda izdelala službeno **pragmatiko za uradnike**.

Ker finančnemu ministru manjka 53 milijonov, hoče ta denar vkup spraviti s tem, da bo izdal za toliko **papirnatih rente**, ki bo pojedla po pet odstotkov obresti. Na ta način se državni stroški vedno povikšujejo in davki morajo v isti meri naraščati. Kdaj dobomo vendar tako vlado, da bo imela pogum, zmanjšati državno potrato in stopiti nekoliko tistim na prste, ki se po nepotrebem na državne stroške živé?

Nemški „**schulerrein**“ je spremenil in razširil svoje pravila, in liberalni listi hvalejo Tasffeja, kako je hitel, te spremenjene pravila potrditi. Mi Slovani pa že leta in leta prosimo za narodne šole, pa tukaj se Tasffeju prav nič ne muči.

Predsednik **gosposke zbornice** je (nekaj kasno!) izrazil svoje sočutje za carsko rodbino rusko zaradi umora cara Aleksandra II. Zbornica mu je glasno pritrdila, ter s tem nekoliko popravila zamudo poslaniške zbornice.

Profesor zagrebškega vseučilišča dr. Jaromir **Hanel** je imenovan za profesorja na praški univerzi s češkim učnim jezikom.

Vnanje države.

Rumunci imajo kralja, to je najnovejše v zunajni politiki. Zbornica poslancev in gosposka zbornica rumunska sta menda po dogovoru eni in isti dan eno glasno proglasili kneza Karola za kralja rumunskega, Rumunijo pa za kraljestvo. Knez Karol je to čast sprejel, kakor je rekel, ne toliko zavoljo sebe, ampak zavoljo dežele, ki je vsled tega tudi nekoliko v časti povišana. Glavno mesto je bilo polno veselja, povsod so vihrale zastave iz hiš. — Priznati se mora, da so Rumunci to hitro in energično dovršili. Ako bi bili namreč po diplomatnem potu za to čast prosili pri velesilah, bila bi se stvar še lahko dolgo vlekla, nekatere vlade bi bile morda ugovarjale, zahtevale še prej to ali ono koncesijo za sebe, itd. Tako pa je diplomatom vržen pred noge „fait accompli“, gotova, dovršena stvar, na kterej se dosti prenarajati ne dá. Mi ljubimo odločne korake, in izrekamo zavolj tega rumunskemu narodu svoje simpatije.

1865, 14. aprila. Predsednik amerikaanske republike, Abraham Lincoln se umori v Washingtonu.

1866, 16. aprila. Karakosov napade cara Aleksandra II. v Petrogradu.

1867. Poljak Beresovski strelja na cara Aleksandra II. v Parizu.

1868, 10. rožnika. Knez Mihael srbski se umori v Topčideru.

1869. Napad na podkralja egiptovskega.

1869. Napad na francoskega cesarja Napoleona III. v Bois de Boulogne v Parizu.

1869. Napad na kraljico Viktorijo angleško.

1869. Napad na vladarja španskega.

1871. Napad na kralja Amadeja španskega.

1872. Bratje Gutierrez umoré predsednika Balto republike peruvanske.

1873. Umori se predsednik ljudovlade bolivijanske.

1875. Umori se Gabriel Morenos, predsednik ljudovlade Ecuadorske.

1877. Umori se Janez Gill, predsednik republike Paragussy.

1878, 11. maja. Hödel napade nemškega cesarja Viljema I.

1878, 2. rožnika. Nobiling ustrelil in ranil nemškega cesarja Viljema I.

1878, 25. vinotoka. Moncasi strelja na kralja Alfonza španskega.

1878, 17. listopada. Passanante napade z nožem kralja Umberta laškega.

1879, 14. aprila. Solovijev napade cara Aleksandra II. v Petrogradu.

1879, 14. aprila. Napad na kneza Milana srbskega.

1879, 2. grudna. Napad na cara Aleksandra II. ruskega.

1879, 12. grudna. Napad na podkralja indijskega.

1879, 30. grudna. Otero napade kralja in kraljico špansko.

1880, 17. svečana. Napad na cara Aleksandra II. ruskega.

1881, 13. sušca. Nihilisti napadejo in umoré cara Aleksandra II. ruskega.

To je v tem stoletju 59 napadov na krogane glave. Napadi na ministre niso všteti. V novejšem času so se ti napadi grozno pomnožili.

„Kürntner Volksstimme.“

Ta dogodek bo uplival gotovo tudi na Srbe, in težko če ne bo Milan posnel izgled Karolov, ker ne bo hotel za njim zaostati.

V Petrogradu se je vršil slovesni pogreb cara Aleksandra II. v navzočnosti novega cara, carskih princev, visokih dostojanstvenikov, potem došlih tujih princev iz Avstrije, Nemčije, Danske, Anglije, Švedske itd. Novi car je razglasil ukaz, s katerim določuje prestolno nasledništvo v slučajih, ko bi njega zadela neprilčakovana smrt.

V tem slučaju ima namreč vladarstvo prevzeti njegov brat Vladimir do istega dne, ko postane carevič Nikolaj polnoleten; ako bi umrl carevič, postane njegov mlajši brat njegov dedič prestola; cesarica pa varuje in nadzoruje otroke do njih polnoletnosti. Novi car je bojda rekel: „Moj oče je osvobodil Rusom telesa, jaz jim hočem osvoboditi duše.“ Ako se to sme tako tolmačiti, da hoče dati versko svobodo katoličanom, potem mu zamoremo le čestitati k temu sklepu. Bog daj!

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 29. marca. (Slovenski poslanci pa „Narod“. — Vlada in večina državnega zbora. — Vesteneckova tožba zoper „Tribüne“ in „Vaterland“. — Državni zbor.) Dopis z Dunaja v „Slov. Narodu“ od 27. t. m. vzbudil je med slovenskimi poslanci veliko nevoljo. Prvič objavljenje zaupnih reči, ki bi imele ostati tajne, veliko več škoduje, kakor korist, in ima večidel ravno nasprotni vseh, kakor se je nameralo. Veliki gospodje imajo že tako navado, ali recimo trmo, da neradi storé, kar se jim v javnih listih priporoča, ker se hočejo ogniti videza, kakor da bi bili k temu prisiljeni. Drugič je pa tudi neresnično, kar se tam trdi, zlasti kar zadeva grofa Hohenwarta. Grof Hohenwart je res veliki politikar, in takorekoč duša sedanjega vstavnega življenja, a krivo je trditi, da se on za naše domače zadeve ne briga in najmanj mu zamorejo kaj takega očitati slovenski poslanci. Ko so se unidan naši poslanci posvetovali, kaj naj storé glede določbe najvišje sodnije o slovenskem jeziku, vdeležil se je z njimi vred tega posvetovanja tudi grof Hohenwart ter je obravnave vodil in brezobzirno razodel svoje mnenje. On sicer nima navade, da bi zmerom nergal in bezal, on le malo govori, a kadarkoli je šlo za kako naši deželi potrebno in koristno reč, se je krepko pri vladi za njo potegnil, in njegova mogočna beseda je vselej več zdala in veljala, kakor najtehtnejši vzroki vseh drugih poslancev. Da se dobrohotnost vlade še ni tolikanj očitno pokazala, kakor bi naši rojaki in z njimi vred gotovo tudi naši poslanci želeli, so krive raznotere razmere, zlasti pa to, da se je hotela vlada prej vtrditi, preden kaj prične, kar bi zbudilo pri nasprotnikih veliko upora, še več pa nepotrebnega hrupa. Zadnje glasovanje o zemljišnem davku je pokazalo, da se vladi ni treba več tolikanj tresti, ker so morali celo naj bolj zagrizeni nasprotniki kakor n. pr. Herbst glasovati za vlado. Ko je šlo za vojaško postavo, so ti ljudje žugali, da bodo vlado že pri zemljišnem davku našli in do živega prijeli, njihovi listi so strašansko kričali, da bode morala vlada pri tej priliki odstopiti, hujskali so zoper njo celo kmečko prebivalstvo; pač je moralo toraj vsakega rodoljuba skrbeti, kako se bo reč izšla, in kakšen nasledek bo imela. Pa izid je bil tako sijajen za vlado in za sedanjo večino, da bi si ga ne bil mogel nihče misliti, in vlada se

je tako vtrdila, da ne misli tako hitro odstopiti, kakor se je bilo pred nekimi dnevi iztrobentalo, da se bode marveč krepko poprijela ter skoraj potrebno vpravala, in tudi dosedanje svoje protivnike zlasti v javnih službah primorala, se ji vклонiti. Bliznja prihodnost bode pokazala, imam li prav ali ne.

Vesteneck hoče svetu po vsi sili pokazati, da ni bil pričujoč, ko so v Litiji okna pobijali. Ker si pa ne upa prijeti naših domačih listov, spravil se je nad „Tribüne“ in „Vaterland“ ter ju toži zaradi žaljenja časti, ker sta ga obdoločila, da je bil tudi on zraven, ko so se okna drobila. Pa ker so pred delegirano mestno sodnijo ljubljansko prisežene priče potrdile, da so Vestenecka tudi videli pri veseli družbi, se omenjena lista ne bojita prav nič sodnijske preiskave in „Tribüne“ danes o litijskem glavarju piše: „Silno dostikrat imenovani c. k. okrajni glavar vitez Vesteneck je zoper nas vložil tožbo zaradi žaljenja časti, ker se mu je v enem naših dopisov očitala vdeležba pri pobijanju oken v Litiji. Veseli nas, da nam gospod okrajni glavar daje priliko, njegovo delovanje že skoraj enkrat tukaj na Dunaju temeljito pojasniti. O vitezu Vestenecku se že tako predeigo govori, zato je pač potrebno njegove burke (affaires) iz Litije prenesti tu sim, kjer se bodo gotovo bolj čislale, kakor pa v njegovem okraju!“

Državni zbor še zmerom obravnava postavo o zemljišnem davku. Včeraj se je razpravljalo od enajstih do štirih o 1. paragrafu, ki določuje skupni znesek zemljišnega davka s 37½ milijona gid. Govornikov bilo je vpisanih veliko, pa niso vsi govorili, ker je bil prej sprejet konec obravnave. Paragraf prvi je obveljal, kakor ga je nasvetovala vlada, z veliko večino glasov. Par dni bode dala ta postava še opraviti, potem pridejo na vrsto nekatere manje reči pa prvo branje borznega davka, pri katerem bode g. Obreza vtemeljeval svoj predlog. Judje so jako vznemirjeni zaradi borznega davka, in g. Obreza bode gotovo po vseh listih napadan in karikiran, ker je dregnil v to sršenovo gnjezdo. Pa ravno hrup judovskih listov najboljše priča, da je Hohenwartov klub pravo zadel, ko je nasvetoval borzno postavo. — Te dni bode tudi pravni minister odgovoril na interpelacijo slovenskih poslancev zaradi odloka najvišje sodnije, in četrtek pred cvetno nedeljo bode menda zadnja seja pred veliko nočjo. Razprava o državnem proračunu ali budgetu se prične še le po veliki noči. Ni toraj upanja, da bi bil državni zbor sklenjen pred koncem meseca maja.

Iz ormuške okolice, 26. marca. V odborovi seji okr. zastopa v Ormužu dne 31. januarja 1881 je stavil odbornik Franc Škerlec trgovec pri sv. Tomažu nujni predlog, naj bo uradni jezik ormuškega okr. zastopa slovenski, in ako se to z ozirom na deželni odbor in druge višje oblasti, ktere izključivo nemški uradujejo, popolnoma ne more izvesti, naj se vsaj domačim predstojnikom in sploh domačinom v narodnem slovenskem jeziku dopisuje. —

Okrajni zastop je obljubil, da hoče za to skrbeti, da se bo Slovincem tudi po slovenski dopisovalo. Uresničenje te obljube smo tem bolj pričakovali, ker smatramo sedanji okrajni zastop ormuški kot naroden, ali varali smo se, dopisuje se vedno le v blaženi nemščini.

Še celo prejšnji načelnik gospod Rada je včasih kako okrožnico na predstojnike pisal po slovenski, od sedajnega zastopa pak se dozdaj ni videlo slovenskega dopisa.

Te vrstice sem kot domoljub skoro nerad

pisal, upam pak vendar, da ne bodo bob v steno.

Iz Albanije. V Rimu izhajajočemu listu „Aurora“ piše francišksanski misijonar iz Albanije sledeče: „V zadnem svojem dopisu sem vam med drugim naznanil, da Turčija zmiraj bolj zmaušuje število vojakov v zgornji Albaniji, ter jih pošilja na mejo grško.“

Toda zdaj se je politično stanje nenadoma obrnilo, in ravno tisti vojni minister primoran je nehoté brzo poslati vojakov v okraje Prizrend, Kosovo in zlasti Uskup, gledé sovražnega vedenja ondotnega ljudstva.

Glavno vodstvo zveze arbanaške, ki ima svoj sedež v Prizrendu (njeni glavar je znani Ali Paša), ktera je bila po časnikih že tolikokrat razglašena kot razdrta, je vnovič vzdignila se, začela sejati razprtije in delati nemire, da bi na taki način dosegla svoj namen, osloboditi se namreč gospodstva turškega.

Maló dni je tega, zbrali so se divji hribovci zedinjeni z muzulmani dolenci v Uskupu, Prizrendu in drugih krajih odločenih (zaznamovanih) od glavarjev zveze Arbanaške. Ti ljudje, oboroženi do grla, povzročili so velike zmešnjave, žugaje upepeliti vse uradnije in tudi privatne hiše.

Kakor blisk šla je ta novica od ust do ust, od kraja do kraja, ter vzročila občni strah in grozo. Tudi najbolj srčni prestrašili so se, in ne brez vzroka, kajti ti ljudje prekose v divjosti še celo znane Ču'u v Afriki.

Vojaške in civilne oblasti, kakor po navadi, preslabe da bi zadušile vstajo, zginito so kakor dim, pustivši mesta in vsi v največjem strahu. Gavar pristinski brzojavi v Štambul, poroča o žalostnem stanu ondotnih prebivalcev ter prosi hitre vojaške pomoči. Vojni minister mu oddovori, da hoče takoj poslati vojakov v pomoč, toda do predvčerajnem (6. marca) niso še dospeli na mesto vstaje; vsi jih željno pričakujejo in upajo da pridejo še ob pravem času in zaduše pogubno delovanje zveze arbanaške. Privolite da izrazim tu svojo misel: Jaz, ki dobro poznam namene turkov fanatiziranih, naravnost izrečem, da vtegnejo ti sovražniki sv. Križa izliti svoj srd nad vbogimi katoličani. Med vsemi privrženci korana so prebivalci okrajine prizrendske, glakovačke in ipečke, druhal, najbolj fanatična v verskih rečeh, najbolj živinska v zločinstvu. Lupeži muzulmanski doprinašajo brez studa hudobije vsake vrste in delajo s hladno krvjo kristjanom najhujše krivice, dobro vedujoči, da imajo večino nad plemenim slavjanskim in latinskim. Zarad tega so vbogi katoličani nadškofije prizrendske pogostoma tlačeni s pretiranimi, krivičnimi denarnimi kazni, sè zaporom in na druge skoraj neverjetne načine.

Dostikrat se zgodi, da vsled tega zakipi junaška kri vbogih tlačanih katoličanov, kteri se s krvavo roko maščujejo nad svojimi tlačivci. Da pri takih okoljšč nah misijonarji ne morejo dosti delati v prid ondotnih vernih, je oč vidno; izpostavljali bi se zasramovanju in prišli tudi v smrtno nevarnost.

Po onem mesarjenju v mestu Gakova prve dni sept. 1878, kjer je zgubil svoje življenje tudi znani maršal Mehemed Ali Paša, postali so mohamedanski prebivalci gor Gasci, Krasnic, Hassi in Rieka, ker so ostali brez kazni za ono zločinstvo, še bolj prevzetni, in od tistega časa niso imeli miru ne Grki ne Latinci.

Slabo ravnaajo Turki, ko tlačijo kristjane, in s svojim ravnanjem kažejo svetu, da so nevhvaležni, sprideni, da ne znajo ceniti prijetih dobrot. Ko je prosil Ali Paša pomoči proti Črnogorcem, kteri so žugali vdariti na Plavo in

Gusinja, bili so med prvimi na bojišču katoličani, in ko so se zgrabili s sinovi črnih gor vsekali so jim tako rano, da niso potem več skušali bližati se.

Pa mohamedanci, pozabivši hrabrost katoliških plemen, ne nehajo nadlegovati jih, zdaj s tem zdaj z onim izgovorom. Večkrat že obrnili so se glavarji katol. arbanasov do vlade, ter iskali pravice in pomoči, toda zastoj, imela je za nje samo lepe obljube, v dejanju pa ni nič storila. Glavarji zveze arbanaške dobro poznajo nezmožnost turških glavarjev in malomarnost vlade, zatoraj se tudi ne zmenijo dosti za njene zapovedi in malo boje vojaških priprav.

Vbogi, nesrečni narod arbanaški; obsojen živeti v vednem medsebojnem boju! Iz teh domačih bojev sledi, da je poljedelstvo popolnoma zanemarjeno, kupčija in obrtnija po mestih zmiraj bolj hira, in vboštvo, nesrečni otrok socialnega propada, se širi nagloma, dan za dnevom.

Turška vlada vsekuje s svojo politiko sama sebi smrtne rane, zanemarija ta narod, majhni sicer, pa čvrst; vbogi, pa zlahčen, velikodušen!

Ko bi enkrat zgubila Turčija, na kakor koli način že bodi, gospodstvo nad tem narodom, bil bi to za njo hud vdarec, kajti zgubila bi najhrabriši vojake. Arbanasi so brez dvoma najboljši vojaki otomanske armade. V dokaz tega ni treba segati v daljno preteklost, v staro zgodovino. Javor, Plevna, Šipka videli so njih hrabrost in zvesto vdanost do Sultana. Častniki ruski sami morali so priznati srčnost arbanaških bataljonov.

Želja vseh je, naj bi turška vlada za naprej bolj skrbela za vbogi narod, in mu dala tisti mir, ktereja je dozdej zastoj pričakoval.
Frisovic 8. marca.

Kmaloprihodno po tem dopisu prišla je novica, da so se na več krajih Arbanasi polastili oblasti in pregnali turške vladnike. Pod orožjem imajo 12000 mož in 1300 konjnikov. V Prizrendu proglasila je zveza arbanaška provizorično vlado. Glavar je neki Ali Bei, turek, hraber, zveden v vojskovanju, kateri hoče, kakor se zdi zboljšati stanje ondotnih kristjanov in brzdati predrznost nekterih fanatičnih Turkov.

Prosil je nadškofa prizrendškega v imenu odbora, naj pošlje v Giakovo P. Emilija, frančiškana, kateri je že 36 let v Albaniji, in vživa splošno spoštovanje kristjanov in Turkov, da bi z njegovo pomočjo spravil oboje stranke in nazaj poklical toliko kristjanskih družin, ktere so pred 2 leti bežale, vsled preganjanja nekterih divjih musulmanov. Ako se mu to posreči, osoda Albancev se bo gotovo na bolje obrnila.

Telegram „Slovcu.“

Z Dunaja, 30. marca.

Ravnokar zvezo za gotovo, da je na mesto dr. Zindlerja za deželnega šolskega nadzornika imenovan direktor ljubljanske gimnazije gosp. Jak. Smolej. — Državni zbor razpravlja zemljiški davek.

Ravnokar so bili Schauptovi in Payerjevi nasveti s 196 proti 112 glasovi zavrženi. „Fensterheld“ (Vestenek) bo neki med Nemce premeščen.

Domače novice.

V Ljubljani, 31. marca.

(Njih veličanstvo naš cesar) je podaril stradajočim v okraju Ilirske Bistrice, potem revnim prebivalcem v Št. Rupertu in v Kresnicah 1500 gl.

(„Tribüne“) je velik dnevnik na Dunaji, ki piše v nemškem jeziku za slovanske in

avtonomistične koristi. Opozorujemo na naš dotični inserat. Kdor hoče kak večji dunajski časnik brati, naj se raje naroči na „Tribüne“, nego na judovske, liberalne, Slovanom sovražne časnike, kakor so „Presse“, „N. fr. Presse“, „Deut-che Zeitg.“ itd., katerih bi mi ne smeli podpirati.

(Vabilo k društveni besedi) ljubljanske čitalnice v nedeljo dne 3. aprila 1881. Program: 1. F. S. Vilhar — „Moja ladija“, moški zbor (nov, od skladatelja posvečen pevskeemu zboru čitalničnemu.) 2. a) S. Thalberg — „Nocturne“, Des-dur op. 21 Nr. 2. b) F. Chopin — „Grande valse brillante“, op. 18. igra na glasoviru gospica Marija Kobilca. 3. Rode — „Notturme“, za gosli in harmonium, na goslih igra gosp. Klein, na harmoniju gosp. Maier. 4. Winter — „Jadransko morje“, veliki moški zbor s spremljevanjem glasovira, na glasoviru spremlja gosp. Maier. 5. Beriot-Osborne — „Fantazija po motivih opere Viljem Tell“, za gosli in glasovir. Na goslih igra gosp. Klein, na glasoviru gosp. Maier. 6. Blaznica v prvem nadstropji. Vesela igra v enem dejanji, česki spisal F. Šamberk, poslovenil Josip Starč. Osebe: Doktor Jaroslava, mlad zdravnik — gosp. doktorand Stor. Olga, njegova soproga — gospa Franja Ravnikar. Doktor Vladimir Modrijan, Jaroslava prijatelj — g. Bizjak. Tinka, hišina — gospa Albina Valenta. Ivan, sluga — gosp. Kajzel. Začetek ob polu 8 uri zvečer. K tej besedi uljudno vabi p. t. društvenike Odbor Čitalničin.

Razne reči.

— Christlich-pädagogische Blätter na Dunaji donašajo v teč. IV. br. 6 iz postnega lista škofa Linškega tehtne besede o sedanji šoli, razprave šole, in pomenljiv navet, naj bi katehetje posebej osnovali si povsod svoje konference ali posvetvanja, kakoršna imajo drugi učitelji. K temu kliče in priganja vže silna potreba. Po nekterih škofijah se vže vršijo.

— Katolišk misijonar o Rusih. Časnik „Tiroler Volksblatt“ prinaša sledeče pismo nekega katoliškega misijonarja, ki deluje v St. Petersburgu: „Kakor se vsaka reč iz bližine drugačna vidi, ko iz daljave, tako tudi Rus ni tako grozen, kakor ga iz daljave opisujejo. Nasprotno, Rus je prav krotak človek, skoraj bi rekel, še preveč. Lahko se z Rusom občuje na leta in leta, da te ne bo razžalil ali se kedaj norčeval iz tebe. Še tačas, kedaj ga ima preveč v glavi, nič ne razsaja, ampak se opoteka čisto mirno proti domu, ter nobenega človeka ne pogleda. To se lahko vsak dan vidi. Rus ljubi žganje, za žganje bi dal življenje, pa pri tem nikogar ne razžali. Tudi pri ljudskih veseljih se pokaže krotki značaj ruskega naroda. Take ljudske veselice, ki trpe po en teden, imamo tukaj trikrat na leto. V ta namen se postavijo tukaj na Marsovem polji leseni odri in igrajo se vesele burke za ljudstvo. Pri teh igrah je prav dosti smeja, pa nikdar ni kakega nereda, vse je mirno in poslušna, če ne ploska ali pa se smeju uda. Ruska policija je sestavljena iz ravno takih krotkih ljudi, in če človek vidi tacega policista, si nehote misli: „ta pač ne bo nobenega tatu vjel!“ Policisti se menijo in bratijo z ljudmi najnižje vrste, tako da človek zgubi vse spoštovanje do njih. Tudi izobraženi ljudje so tako krotki. V zapadni Evropi se gospoda bolj po konci drži in ošabno hodi, tukaj pa je vse drugače, še general tukaj ne hodi tako možko, kakor v Evropi že kak feldwebel. Generali si štejejo v čast, če smejo

pri procesijah nebo nositi, mladi oficirji pa molijo pobožno iz molitvenih bukvic in poljubujejo duhovnikom roke, to je, katoliškim. Pred podobo matere Božje se pravoslavni priklanjajo in prekrižavajo. Na zunaj je Rus pobožen, na znotraj pa veliko menj. Pred podobami sv. Bogorodnice in sv. Nikolaja se Rusi prekrižavajo že iz daljave, in po vseh hišah imajo svete podobe, pa svetilnice pred njimi. Tudi po štacunah imajo svete podobe in prižgane leščerbe pred njimi. Iz velike ljubezni do matere Božje, ki jo ta narod kaže, sklepam in upam, da bo ta narod še enkrat h katoliški cerkvi pristopil in tukaj bo rodovitno polje za duhovnike. Ako bo Rusu enkrat na prosto voljo dano, da sme pristopiti h katoliški cerkvi, potem se bo izpolnilo prerokovanje Izaije (cap. 55 in 60). Taka se stvar zdi Tirolcu; nam Slovincem te črte iz ruskega značaja niso ne čudne videti, ne nove, ker jih opazujemo tudi pri našem narodu. Želeti bi pač bilo, da se kmalo izpolni nada tega misijonarja, da Rusi pristopijo h katoliški cerkvi.

Za tukajšno kupčijo

se išče fant za raznašanje blaga in druge male dela. Več se izve pri opravištvu „Slovenca.“

Oznanilo.

Pri farni cerkvi v Spodnji Idriji se bo naprava nove zvonikove strehe 21. aprila 1881 dopoldne ob 9. uri v farovžu po zmanjšavni dražbi oddala.

Stavbeni načrt, proračun stroškov in stavbeni pogoji so pri podpisnem prvomestniku v pregled razpoloženi.

Kdor želi delo prevzeti, naj pride k napovedani dražbi.

Stavbeni odbor v Spodnji Idriji

dne 26. marca 1881.

Mihael Horvat,
župnik.

Vabilo na naročbo

na prvi avtonomistički, Slovanom prijazni, dvakrat na dan na Dunaji izhajajoči politički časopis

„Tribüne“.

Po dolgoletnih naporih in večkratnih poskusih posrečilo se je slednjič na Dunaji ustanoviti veliko, dvakrat na dan izhajajoče glasilo v nemškem jeziku, kateremu je pri zastopanju avtonomističkih idej naloga na sedežu avstrijskega državnega zastopstva delovati za narodno in političko ravnopravnost narodov in boriti se zoper narodna nasilstva.

Dosedanje držanje lista priča o koristni usredotočenega publicističnega zastopstva i ležeče je na naših avtonomističkih strankah i na slovanskih krogih obče, da se osigura to za splošne njih interese velevažno političko podjetje po moraličnem in gmotnem podpiranju in da se po kolikor mogoče največjem razširjenju tega lista ustvari vezilo za narodno svobodo i za pravne terjatve narodnostij.

Zato vabimo vse avtonomističke kroge i vse slovansko razumništvo, da krepko podpira v nemškem jeziku izhajajoče „Tribüne“ i da smatra nje razširjenje za splošno korist.

Pogoji za naročbo dvakrat na dan izhajajočega lista se zelo ugodni i tako preračunjeni, da je to glasilo lahko pristopno v naj širše kroge.

Naročuje se:

S pošiljanjem po pošti v Avstriji i na Ogerkem (jutranji in večerni list):

Za mesec 1 gl. 60 n., za četrt leta 4 gl. 50 n.

Za pol leta 9 gl., za celo leto 18 gl.

(Vsak dan dvakratno pošiljanje po pošti stane za mesec 40 n. več.)

Posamezne jutranje številke veljajo 3 n.

Posamezne večerne „ „ 2 n.

Zaloga „Tribüne“ Wien I, Domgasse 9,

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.